

Nr 481

Av herr Pettersson i Dahl m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 36, med förslag till förordning om investeringsavgift för år 1955, m. m.

I nuvarande läge är en sträng återhållsamhet nödvändig för hela vår samhällsekonomi, om vi skall kunna bevara det stabila penningvärde, som kännetecknat de senaste årens ekonomiska utveckling. De alltför kraftiga kraven på löneökningar och den alltför starka investeringsaktiviteten inom industrien innebär risker för en inflationistisk utveckling. Det är nödvändigt, att investeringarna hålls inom ramen för de tillgängliga resurserna. I propositionen nr 36 föreslås i detta syfte, att under år 1955 investeringar inom rörelse och jordbruk skall beläggas med en avgift, motsvarande 12 procent av kostnaderna för investeringarna, samt att för investeringar i personbilar och andra motorfordon skall utgå en särskild investeringsavgift, motsvarande för ny bil i genomsnitt cirka 10 procent av anskaffningskostnaden. Man måste givetvis beklaga, att investeringarna måste hållas tillbaka. Investeringsavgifter har vid tidigare tillfälle visat sig vara ett effektivt medel mot överexpansion inom näringslivet. På en del punkter i utformningen av de i propositionerna föreslagna åtgärderna bör emellertid enligt vår mening vissa ändringar ske.

I propositionen föreslås, att det avgiftsfria beloppet skall fastställas till 15 000 kronor. Detta är enligt vår mening alltför lågt. Det gäller att genom investeringsavgiften söka få till stånd ett uppskjutande av de investeringar, som i förhandenvarande läge inte är av större angelägenhetsgrad. Om avgiftsskyldigheten utformas på sådant sätt, att den alltför hårt träffar sådana investeringar, som under alla förhållanden är nödvändiga, kan inte det avsedda syftet nås. Ett resultat av åtgärderna måste då bli onödiga och orättvisa kostnadsfördyringar inom vissa delar av näringslivet.

Dessa synpunkter synes oss särskilt gälla beträffande jordbruket. Byggnadskostnaderna och maskinpriserna är i dag så höga, att de investeringar, som är absolut nödvändiga för jordbrukets upprätthållande, oftast inte synes kunna rymmas inom det belopp, som i propositionen föreslagits som avgiftsfritt. Följden skulle då bli, att jordbruksnäringen drabbades mycket hårt genom investeringsavgiften. Detta skulle enligt vår mening vara en olycklig utveckling, inte minst ur den synpunkten, att några egentliga inflationistiska impulser knappast kan sägas komma från jordbruket i nuvarande läge.

Även andra delar av näringslivet skulle drabbas alltför hårt genom den av departementschefen förordade utformningen av investeringsavgiften. Hantverk och småindustri, som är av största betydelse särskilt för landsbygdens näringsliv, skulle i många fall hållas tillbaka på ett för näringslivet olyckligt sätt. De investeringar det här gäller synes oss inte kunna utgöra någon allvarligare fara för överexpansion. Detsamma gäller fiskerinäringen, för vilken dyrbara fiskebåtar oftast utgör investeringar, som inte kan uppskjutas.

Det synes oss därför nödvändigt, att det avgiftsfria beloppet fastställs högre än vad som föreslagits i propositionen. Förslagsvis vill vi förorda ett avgiftsfritt belopp av 25 000 kronor. Genom en sådan utformning av bestämmelserna skulle uppnås, att trycket skulle lindras mot de investeringar, som är nödvändiga och under alla förhållanden måste komma till stånd. I nuvarande läge, då vi fortfarande har ett stabilt penningvärde, har investeringsavgiften ett förebyggande syfte, varmed väl bör kunna förenas ett avgiftsfritt belopp av den storlek, som vi föreslagit. När investeringsavgift infördes för åren 1952 och 1953, gällde det att bekämpa en inflation, som redan medfört en betydande försämring av penningvärdet, varför det då kunde var motiverat att utforma bestämmelserna hårdare i detta avseende.

Vissa större investeringar synes oss ur såväl näringspolitiska som nationalekonomiska synpunkter vara av sådan angelägenhetsgrad, att de utan hinder bör få komma till stånd. Det kan t. ex. gälla åtgärder för tillvaratagande av klenvirke, vilka skulle möjliggöra utökning av exporten av bättre och dyrbarare kvaliteter av trävaror och fabrikat därav. Vi vill föreslå, att Kungl. Maj:t i sådana fall får befogenhet att meddela dispens från avgiftsskyldighet.

Enligt propositionen skall till avgiftsskyldig investering icke hänföras sådan investering i fastighet, för vilkens utförande byggnadstillstånd meddelats senast den 15 januari 1955. Ekonomibyggnader vid jordbruket, för vilka byggnadstillstånd icke erfordras, skulle däremot i motsvarande förhållanden beläggas med investeringsavgift. Detta är enligt vår mening en orättvisa, som måste rättas till. Sådana investeringar i t. ex. ekonomibyggnader, som är avtalade eller påbörjade senast den 15 januari 1955 och alltså inte kan uppskjutas, bör undantagas från avgiftsskyldighet. Detta bör lämpligen kunna ske, om avtalet styrkes genom intyg av kommunal myndighet.

Vi delar departementschefens uppfattning, att investeringsavgiften på maskiner och byggnader bör kompletteras med en särskild investeringsavgift på bilar. Det synes oss emellertid inte finnas tillräckligt vägande skäl att låta avgiftsskyldigheten omfatta även köp eller byte av begagnade bilar. Den i propositionen föreslagna åtgärden torde inte få åsyftad verkan vad beträffar handeln med de begagnade bilarna. Priserna på begagnade bilar har sjunkit kraftigt, och denna tendens torde stärkas ytterligare, varför

den särskilda investeringsavgiften i detta avseende inte synes kunna utgöra någon nämnvärd broms mot investeringar. Vid konstruktionen av den i propositionen föreslagna avgiften har hänsyn inte tagits till vagnarnas varierande bruksvärde. Avgiften måste därför drabba olika och orättvist. Det skall vidare framhållas, att avgiftsbeläggning vad beträffar handeln med begagnade bilar måste medföra stora administrativa svårigheter genom ökat antal överföringar av fordon i beredskapsregister och genom ökat antal kontrollbesiktningar. Vi föreslår därför, att köp och byte av begagnade bilar undantages från särskild investeringsavgift.

Enligt propositionen skall särskild investeringsavgift utgå, då ansökan om fordonets upptagande till bilregister inkommit till länsstyrelsen efter den 15 januari 1955. Det synes oss inte riktigt, att personer, som köpt bil eller träffat avtal om köp av bil men inte förenämnda datum hunnit inkomma med ansökan om bilens upptagande i bilregister, härför skall åläggas investeringsavgift. Det synes därför önskvärt, att tidpunkten för avgiftsskyldighetens inträdande framflyttas till den 20 januari 1955. Vi vill vidare föreslå, att avgiftsskyldighet icke skall gälla i sådana fall, då avtal om köp av bil träffats före nämnda datum och riktigheten härav genom intyg till fullo kan bevisas.

Med anledning av vad som ovan anförts får vi hemställa,

1) att riksdagen vid behandling av propositionen nr 36 måtte besluta,

A) vad beträffar förordningen om investeringsavgift för år 1955, att från uppskattad investeringskostnad må avdragas ett belopp av förslagsvis 25 000 kronor,

att investeringar i ekonomibyggnader vid jordbruket, vilka styrkes vara avtalade eller påbörjade senast den 15 januari 1955, må undantagas från investeringsavgift, samt

att bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela dispens från avgiftsskyldighet för ur näringspolitisk synpunkt synnerligen angelägna investeringar i överensstämmelse med vad som ovan anförts.

B) vad beträffar förordningen om avgift vid investering i motorfordon år 1955, att köp och byte av begagnade bilar må undantagas från avgiftsskyldighet, samt

att avgift skall utgå, då ansökan om fordonets upptagande i bilregister inkommit till länsstyrelsen efter den 20 januari 1955, dock att Kungl. Maj:t må bemyndigas att meddela dispens från avgiftsskyldighet i sådana fall, då avtal

Motioner i Andra kammaren, nr 481 år 1955

om köp av bil genom intyg till fullo kan bevisas ha träffats före sagda datum

2) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext.

Stockholm den 29 januari 1955

Anders Pettersson

i Dahl

Torsten Andersson

Brämhult

Per Persson

i Norrby

Holger Adolfsson

Per Svensson

i Stenkyrka

Harald Andersson

i Dunker